2025 AN ANIVERSAR

Adept

CERCETĂM INFORMĂM RESPONSABILIZĂM

coaliția civică pentru alegeri libere și corecte

Septembrie 2025, Nr.9

ACTUALITĂȚI ELECTORALE

SINTEZĂ

CAMPANIA ELECTORALĂ pentru alegerile parlamentare a început oficial pe 29 august și se va încheia vineri, 26 septembrie, la ora 23:59.

CANDIDAȚII LA ALEGERILE PARLAMENTARE

Comisia Electorală Centrală (CEC) a confirmat înregistrarea a 21 de concurenți în cursa electorală:

- 4 Blocuri electorale: Blocul Alternativa, Blocul Patriotic, Blocul ÎMPREUNĂ și BUN (Blocul Unității Naționale).
- 13 Partide politice: PAS, Democrația Acasă, CUB, ALDE, Partidul Național Moldovenesc, PSDE, Respect Moldova, LOC, AUR, Alianța Moldovenii, Partidul Liberal, Partidul CALIN și Partidul Nostru.
- 4 Candidați independenți: Andrei Năstase, Olesea Stamate, Victoria Sanduța și Tatiana Crețu.
-

Publicul poate consulta listele complete ale candidaților, precum și veniturile declarate ale acestora, pe platforma ADEPT la www.alegeri.md.

Alți doritori de a participa în cursa parlamentară:

CEC a respins înregistrarea Partidului „Moldova Mare”, condus de Victoria Furtună, din cauza unui candidat cu condamnare definitivă, ceea ce afecta cota de gen. Totuși, pe 4 septembrie, Curtea Supremă de Justiție a obligat Comisia să reexamineze cererea și să permită corectarea listei. CEC urmează să se expună în zilele următoare.

Alte formațiuni care nu au fost înregistrate pentru scrutin: Partidul „Pentru Oameni, Natură și Animale” pentru nereguli procedurale, și Partidul „Renaștere” care are activitatea limitată în urma neregulilor de finanțare și a unei cereri de dizolvare formulate de Ministerul Justiției. În paralel, pe 29 august, CEC a respins și Partidul Democrat Modern din Moldova (PDMM), la solicitarea ASP și SIS, care au invocat riscuri de „acțiuni subversive” și legături cu rețele apropiate de Plahotniuc, acuzații considerate politice de fondatorul formațiunii. În ansamblu, din cele 66 partide înregistrate, doar 39 au fost declarate eligibile, în timp ce restul – inclusiv trei din Blocul „Victorie” afiliat lui Ilan Șor – nu au trecut verificările legale.

MAI MULTE SECȚII DE VOT ÎN STRĂINĂTATE

Comisia Electorală Centrală (CEC) a anunțat deschiderea a 301 secții de vot în afara țării pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie, cu peste 60 mai multe decât cele organizate la prezidențialele din 2024 (+30%). Cele mai multe secții vor fi deschise în Italia, Germania, Franța, România, Marea Britanie, SUA, Irlanda și Spania – țările cu cele mai mari comunități de moldoveni. În Rusia, Ucraina și Israel vor funcționa doar câte două secții, din motive de securitate.

Un studiu recent realizat de ADEPT analizează criteriile după care sunt distribuite secțiile de votare peste hotare. Concluziile studiului arată că creșterea numărului de secții de vot peste hotare este justificată și răspunde necesităților reale ale cetățenilor moldoveni. Distribuirea acestora a respectat criteriile prevăzute de legislație, iar locațiile alese reflectă în mod corect dinamica prezenței la vot în ultimele trei scrutine, asigurând acces echitabil și securizat pentru alegători.

Adresele secțiilor de vot de peste hotare pot fi urmărite pe site-ul Comisiei Electorale Centrale, cât și pe alegeri.md.

MAI PUȚINE SECȚII DE VOT PENTRU CETĂȚENII DOMICILIAȚI ÎN STÂNGA NISTRULUI

Comisia Electorală Centrală (CEC) a decis deschiderea doar a 12 secții de vot pentru locuitorii din stânga Nistrului la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, față de 30 în scrutinul anterior. Potrivit unei note analitice publicate de ADEPT, această decizie reprezintă un compromis necesar între respectarea drepturilor cetățenești și considerentele de securitate națională, fiind rezultatul unui proces amplu de consultare interinstituțională. Studiul subliniază că organizarea votului în teritorii aflate sub administrații neconstituționale este un experiment electoral unic, influențat de factori interni și externi, iar deciziile CEC nu pot fi evaluate doar statistic, ci și prin prisma riscurilor strategice și a dificultăților de asigurare a unui proces electoral echitabil. Această hotărâre a generat critici. Opoziția politică a acuzat restrângerea dreptului de vot pentru cei peste 275.000 de alegători domiciliați în regiune, invocând principiul egalității, în timp ce Promo-LEX a apreciat măsurile de securitate, dar a considerat disproporționată reducerea de la 30 la 12 secții.

DOAR 5% DINTRE SECȚIILE DE VOT DIN MOLDOVA SUNT COMPLET ACCESIBILE PENTRU ALEGĂTORI

Doar 5% dintre secțiile de vot din Moldova sunt complet accesibile pentru toți alegătorii, arată o evaluare națională realizată în 2025 de Alianța INFONET. Deși s-a înregistrat o ușoară îmbunătățire față de 0,8% în 2022, majoritatea celor 1.974 de secții de vot rămân inaccesibile, peste 1.200 dintre ele neîndeplinind standardele minime de accesibilitate. Numeroase rampe existente sunt prost construite, cu suprafețe alunecoase, înclinații excesive sau defecte de design, ceea ce le face inutilizabile pentru persoanele în scaune cu rotile. Autoritățile recunosc că o soluție sistemică necesită o cooperare mai strânsă între autoritățile locale, Comisia Electorală Centrală și alte instituții publice pentru a asigura un vot incluziv și accesibil pentru toți cetățenii.

SOCIAL MEDIA, SURSĂ PRINCIPALĂ DE INFORMARE ȘI DEZINFORMARE ÎN MOLDOVA

Un studiu al Consiliului Europei și Consiliului Audiovizualului arată că 64% dintre moldoveni se informează zilnic prin rețelele sociale, dar 70% le consideră principalele surse de dezinformare. Părinții cu copii între 7 și 18 ani sunt cei mai activi utilizatori, 80% accesând zilnic social media. Doar 56% se consideră bine informați, iar încrederea în presă rămâne scăzută (55%). Studiul evidențiază nevoia alfabetizării media și a educației informaționale în școli.

RUSIA TRIPLEAZĂ BANII PENTRU CUMPĂRAREA VOTURILOR ÎN MOLDOVA

Autoritățile moldovene au avertizat că Rusia a majorat de trei ori fondurile pentru coruperea alegătorilor înaintea scrutinului din 28 septembrie, crescând plățile de la 50 la 150 de euro per vot, potrivit șefului Inspectoratului General al Poliției, Viorel Cernăuțeanu. În paralel, sunt desfășurate campanii agresive de dezinformare, inclusiv cu videoclipuri generate prin inteligență artificială. Premierul Dorin Recean a confirmat că Moscova a alocat 100 de milioane de euro pentru cumpărare de voturi, proteste și provocări violente, cu scopul de a destabiliza guvernul.

REȚEA MASIVĂ DE PROPAGANDĂ DIGITALĂ COORDONATĂ DE LA MOSCOVA

Potrivit unei investigații publicate de Ziarul de Gardă, o rețea digitală masivă, coordonată din Moscova, a creat sute de conturi false pe TikTok și Facebook pentru a răspândi mesaje antieuropene și a influența alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025; jurnalul arată că multe dintre aceste conturi sunt operate de activiști reali ai “Blocului Victorie”, organizație asociată cu Ilan Șor, iar comunicarea şi coordonarea operațiunilor se făceau prin grupuri şi canale Telegram secrete. Autoritățile nu au venit cu o reacție în acest sens.

ȘOR A CHELTUIT 100 DE MILIOADE DE DOLARI ÎNTR-O CAMPANIE DE INFLUENȚARE A TINERETULUI

Investigații recente arată că oligarhul fugar Ilan Șor a cheltuit în 2025 peste 100 de milioane de dolari pentru proiecte menite să influențeze tinerii din Moldova și din statele CSI. Fondurile au fost alocate pentru mega-evenimente culturale, programe sociale pentru copii și adolescenți, precum și pentru cheltuieli media și administrative extinse.

PERCHEZIȚII PENTRU FINANȚARE ILEGALĂ ÎN CAMPANIA ELECTORALĂ PENTRU ALEGERILE PARLAMENTARE DIN 28 SEPTEMBRIE 2025

Centrul Național Anticorupție a efectuat la 2 septembrie percheziții la Comrat și Chișinău într-un dosar privind finanțarea ilegală a Partidului „Inima Moldovei”, parte a Blocului „Patriotic”. 17 persoane sunt cercetate, dintre care patru au fost reținute, inclusiv un viceprimar și trei membri ai organizației teritoriale. CNA susține că banii erau folosiți pentru salarii „în plic”, activități electorale și colectarea semnăturilor. CNA a publicat și înregistrări audio care ar demonstra implicarea în finanțări ilegale.

Lidera partidului, Irina Vlah, a acuzat guvernarea de presiuni politice, iar Igor Dodon a denunțat „abuzurile” autorităților. În paralel, PAS a subliniat că legea trebuie respectată de toți politicienii.

Alte 40 de percheziții au avut loc în nord, vizând o grupare afiliată organizației Șor. Au fost ridicate bani, telefoane, laptopuri și liste cu persoane implicate în acțiuni electorale plătite.

Promo-LEX: Raport preliminar arată riscuri în perioada electorală

Asociația Promo-LEX a prezentat Raportul nr. 2 al Misiunii de observare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie, acoperind perioada 22 iulie – 27 august 2025. Documentul relevă ingerințe externe, mai ales din partea Rusiei, prin coruperea alegătorilor, manipulare informațională și atacuri cibernetice, precum și implicarea lui Ilan Șor. Organizația consideră că cadrul legal și procedurile pentru observatori prezintă lacune și termeni vagi, iar modificările recente privind votul cu urna mobilă și listele electorale au fost adoptate prea aproape de scrutin. Promo-LEX atenționează asupra accesibilității și reducerii secțiilor pentru stânga Nistrului, și documentează 2.339 activități de promovare electorală înainte de startul oficial al campaniei, 40 cazuri de utilizare abuzivă a resurselor administrative, câteva incidente de corupere a alegătorilor și 233 de cazuri de discurs de ură.

„ACTUALITĂȚI ELECTORALE” include cele mai relevante informații din activitatea Comisiei Electorale Centrale, a Parlamentului, precum și evoluții privind cadrul legal, cazuri de corupție electorală și alte subiecte esențiale pentru integritatea proceselor electorale. Prin această sinteză, Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT susține informațional organizațiile membre ale Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte (CALC) în monitorizarea eficientă a proceselor electorale și în formularea unor poziții și reacții bine documentate.